

Панченко Олена Іванівна

к.е.н., доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування

Ховдій Оксана Миколаївна

здобувач вищої освіти кафедри фінансів,
банківської справи та страхування

Національний університет «Чернігівська політехніка»

ФОРМИ БАНКІВСЬКО-СТРАХОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ ТА ЇХ ОЗНАКИ

Анотація. Розглянуто підходи до формування та розвитку процесів інтеграції фінансових посередників, а також визначені основні види банківсько-страхової взаємодії та надано їх характеристику.

Ключові слова. Банківська установа, страхова компанія, банківсько-страхова взаємодія, фінансовий ринок, банкострахування, співробітництво.

У сучасних економічних умовах відбуваються суттєві зміни на фінансових ринках різних країн, які пов'язані з процесами конвергенції та утворення нових інституціональних форм і способів інтеграції фінансових посередників. Консолідація та взаємне проникнення різних напрямків фінансового бізнесу стає домінуючою тенденцією, яка виражається в універсалізації фінансових установ і появі нових учасників ринку. Такі об'єднання здійснюють суттєвий вплив на розвиток як фінансового, так і реального сектору економіки.

Одним з таких напрямків є банківсько-страхова взаємодія. Вважається, що зацікавленість у розвитку такого співробітництва пов'язана зі зростанням конкуренції у фінансовій сфері, розвитком нових технології, а також з утворенням синергетичного ефекту в результаті збільшення доходів і скорочення витрат у суб'єктів взаємодії.

Особливості конвергенції банківських установ і страхових компаній, а також напрямки її поглиблення вивчають як вітчизняні, так і зарубіжні науковці. Теоретичні та практичні проблеми реалізації банківсько-страхової взаємодії розглядаються у багатьох наукових працях таких вчених як О.Г. Агрес, В.В. Волкова, О.Ю. Донецькова, А.М. Єрмошенко, Ю.С. Клапків, С.М. Козьменко, В.М. Кремень, Лобода А.Б., Р.В. Пікус, В.В. Тринчук, Чеберяко О.В. та ін.

На думку багатьох авторів, банківсько-страхова взаємодія представляє собою процес інтеграції банківських установ і страхових компаній для реалізації як страхових, так і банківських послуг на основі використання спільних каналів продажу, клієнтської бази та в кінцевому рахунку доступу до фінансових ресурсів партнера.

Банківсько-страхова взаємодія може реалізуватись як через банківські установи, так і через страхові компанії. Тому вона передбачає побудову системи продажів послуг за такими напрямками: надання страхових послуг через банківські установи – банкострахування (Bancassurance), надання

банківських послуг через страхові компанії (Assurbanking), а також спільні послуги в межах фінансових конгломератів (Allfinanz) [1] (табл. 1).

Таблиця 1

Основні форми банківсько-страхової взаємодії

Форми банківсько-страхової взаємодії		
Bancassurance (Банкостраховання) представляє собою реалізацію спільних банківських і страхових послуг через банківські установи і включає: <ul style="list-style-type: none"> • страхування банківських ризиків (банківське страхування); • страхування фінансових ризиків банківських установ; • страхування ризиків клієнтів банківських установ.	Assurbanking представляє собою реалізацію спільних страхових і банківських послуг через страхові компанії.	Allfinanz представляє собою реалізацію спільних банківських, страхових і інших фінансових послуг (інвестиційних фондів, недержавних пенсійних фондів та ін.) через фінансові конгломерати.

Розвиток банківсько-страхової взаємодії у формі банкостраховання спостерігається в першу чергу у країнах з розвинутим банківським сегментом і низьким рівнем проникнення страхових послуг. На вітчизняному фінансовому ринку спостерігається саме така ситуація, коли банківські установи знаходяться у більш виграшному положенні перед споживачами як посередники, які можуть задовольнити усі фінансові потреби. Тому найбільш затребуваною формою банківсько-страхової взаємодії а сучасних умовах є банкостраховання.

При цьому необхідно враховувати, що банкостраховання включає в себе кілька складових: страхування банківських ризиків (банківське страхування), страхування фінансових ризиків банківських установ, страхування ризиків клієнтів банківських установ. Така класифікація підкреслює той факт, що поняття «банківське страхування» та «банкостраховання» відрізняються за своїм змістом, а «банківське страхування» і «страхування банківських ризиків» - тотожні.

Отже, банківське страхування (страхування банківських ризиків) є складовою банкостраховання і включає в себе страхування майна в приміщенні банку або в процесі перевезення, страхування злочинних дій щодо

банку, страхування електронних і комп'ютерних злочинів, страхування професійної відповідальності та співробітників, страхування банкоматів і готівки [3].

Також необхідно зазначити, що банкострахування може реалізуватись на різних рівнях співпраці між банками і страховими компаніями:

- 1) рівень угоди про співпрацю;
- 2) рівень агентської угоди з банком;
- 3) рівень банківсько-страхової кооперації;
- 4) рівень корпоративного контролю, через злиття і поглинання;
- 5) рівень створення фінансового супермаркету.

Таким чином, подальший розвиток фінансового ринку спрямований на застосування різних форм банківсько-страхової взаємодії та формування її на різних рівнях. В Україні існують особливості законодавчої бази та істотні відмінності у механізмах побудови бізнесу на фінансовому ринку, тому банкострахування у сучасних умовах реалізується через угоди про співробітництво та агентські угоди. Проте, поглиблення банківсько-страхової взаємодії є перспективним напрямком розвитку фінансового ринку.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Базилінська О.Я., Панченко О.І. *Концептуальні засади розвитку банківсько-страхової взаємодії в сучасних умовах*. Наукові записки НаУКМА. 2021. Т.-6 вип. 1. С.14-21.
2. Ліга страхових організацій. *Правила співробітництва банків і страховиків* Режим доступу: http://insurancebiz.org/upload/doc/dodatok_1_pravula_yzgodjen_amky.pdf
3. Панченко О.І., Маслюк О.Ю., Гориленко А.С. *Банківські ризики як об'єкт страхування у сучасних умовах*. Проблеми і перспективи економіки та управління НУ «Чернігівська політехніка». 2020. № 4(24). 146-154 с.
4. Садура О.Б., Агрес О.Г. *Bancassurance як цінний інструмент розвитку фінансового ринку*. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2020. 4(1). С. 93-100.